

NMBU-økonomer oppfordrer oljefondet om å forplikte seg til netto null utslipp i 2050

Foto: Shutterstock

Økonomi-professorene [Arild Angelsen](#), [Ståle Navrud](#) og [Knut Einar Rosendahl](#) ved NMBU Handelshøyskolen signerte alle på et internasjonalt opprop om at det norske oljefondet må ta mer ansvar i klimaspørsmålet.

— av [Ruth Lothe](#)

I oppropet blir oljefondet (Statens pensjonsfond utland) oppfordret til å forplikte seg gjennom UN-Convened Net Zero Asset Owner Alliance i forkant av den neste klimakonferansen i Glasgow i november – og slik være med å sikre netto null utslipp i 2050.

[Les oppropet her.](#)

Oppropet ble sendt til en ekspertgruppe oppnevnt av Finansdepartementet som var i ferd med å slutføre en rapport om Klimarisiko og Oljefondet.

Oppropet ble hørt

Få dager etter oppropet kom rapporten fra ekspertgruppen. Der foreslås det at forvaltningen av oljefondet bør være konsistent med Paris-avtalens forpliktelser – altså styre mot netto null utslipp i 2050. Rapporten nevner Net-Zero Asset Owner Alliance og alliansens forpliktelse til å arbeide for netto null utslipp av klimagasser fra selskapene de har investert i innen 2050, i tråd med 1,5-gradersmålet i Paris-avtalen. Rapporten tar ikke stilling til om oljefondet bør melde seg inn i alliansen, men anbefaler at målet om null-utslipp også settes for forvaltningen av oljefondet.

Tydelige krav

Seniorøkonom [Håvard Halland](#) i OECD tok initiativ til oppropet. Det er signert av en rekke av verdens og Norges mest kjente økonomer, beslutningstagere og eksperter på statlige fond og institusjonelle investorer, olje- og gassrike økonomier, klimaendringer og bærekraftig finansiering.

De vil alle oppfordre oljefondet til å ta ansvar i klimaspørsmålet og foreslår dette:

- For at Norge skal være konsistent i sine klimaambisjoner, bør fondets investeringer være i tråd med Norges klimamål. Det vil kreve etablering av konkrete og ambisiøse utslippsmål for Statens pensjonsfond utland (SPU), dvs. oljefondet.
- SPU er til for å sikre Norges petroleumsmasse for fremtidige generasjoner. Dets investeringer skal bidra til bevaring av klimaet som framtidige generasjoner skal leve i.
- Norge kan gi SPU et klimatilpasset mandat, samtidig som det opprettholder sin uavhengighet som kommersiell investor.
- Norge kan redusere den samlede eksponeringen mot klimarisiko ved å redusere klimagass-utslippsintensiteten i fondets portefølje.
- I henhold til [Paris Aligned Investment Initiative](#), bør [Norges Banks Investment Management](#), som forvalter SPU, prioritere engasjement og forvaltning som den primære mekanismen for å drive klimatilpassing, med porteføljebygging og selektivt nedsalg som komplementære verktøy.
- Som en av verdens mest innflytelsesrike investorer bør [Norges Banks Investment Management](#) innrette sine retningslinjer med sikte på å redusere de totale karbonutslippene i porteføljen til netto null innen 2050 eller tidligere.

Arild Angelsen understreker at det første poenget i oppropet er viktig:

– Skal vi være tro mot Paris-avtalens mål bør også oljefondets investeringer gjenspeile dette.

Oppropet og utvalget vil altså at oljefondet skal ha en mer aktiv eierrolle, og påvirke gjennom sitt eierskap. Hvis ikke selskapene følger opp vil oljefondet kunne true med å trekke seg ut.

– Når store investorer begynner å stille krav, vil det ha stor effekt. Selskapene må selv ta ansvaret, men oljefondet er en stor investor som vil kunne ha stor påvirkningskraft.

Bærekraftige investeringer

Hvis forslagene følges opp kan det innebære at oljefondet slutter å investere i nye fossile aktiviteter. Angelsen ser at det kan virke paradoksal:

– Det er kanskje et paradoks at oljefondet, som tjener sine penger på utvinning av olje og gass, skal investere mindre i slike aktiviteter. Men gitt at vi har bygd opp et av verdens største investeringsfond, er det også verdt å spørre: hvordan kan vi investere mest mulig bærekraftig?

Hva vil et null-utslippsmål innen 2050 innebære for oljefondet konkret? Knut Einar Rosendahl utdyper:

–Oljefondet vil måtte ha en mer aktiv eierrolle hvis ansvar for klimaet settes ut i praksis, sier Rosendahl. Mange bedrifter setter allerede egne klimamål på grunn av lønnsomhet, men da også fordi investorene krever det.

– Vi har vel også et moralsk ansvar, i og med at oljefondet er bygget opp på fossil energi. Nå kan fondet bidra til å redusere globale utslipp.

Økonomisk lønnsomt

Ståle Navrud påpeker at begrepet klimarisiko kan oppfattes som direkte risiko for natur og samfunn som følge av de fysiske konsekvensene fra et varmere, våtere og villere klima.

– Men klimarisiko er også den indirekte finansielle risikoen som oppstår ved en overgang til et netto nullutslippssamfunn.

Norge vil fortsatt være avhengig av oljeinntekter, og å spre risiko ved at oljefondet avstår fra investeringer i fossil-sektoren er også en fornuftig finansiell strategi, fotsetter Navrud:

– De fleste økonomer har siden forrige klimarapport innsett at klimarisiko må tas hensyn til på lik linje med andre kilder til risiko i porteføljeforvaltning. Den siste klimarapporten er tydelig på at risikoen er større og ligger mye nærmere i tid enn man hittil har trodd, og dermed må vektlegges i mye større grad, også ut fra rent finansielle kriterier.

– Oppfyllelse av FN's bærekraftsmål og de etiske forpliktelser vi har overfor framtidige generasjoner drar i samme retning.

Oppropet som ble hørt

Konklusjonene i rapporten står i veien for oljefondets tilknytning til alliansen av fond, sier Rosendahl:

– Utvalget har i sin rapport konkludert slik oppropet vårt oppfordret til, men spørsmålet om medlemskap for fondet i [UN-Convened Net Zero Asset Owner Alliance](#) står fortsatt åpent.

– Det viktigste er likevel at utvalget anbefaler oljefondet å ta større klimaansvar og sikte mot netto null-utslipp innen 2050, uavhengig av tilknytning til alliansen. Dette målet er det samme som den internasjonale alliansen allerede har.

Arild Angelsen
Professor
arild.angelsen@nmbu.no

Knut Einar Rosendahl
Professor
knut.einar.rosendahl@nmbu.no

Ståle Navrud
Professor
stale.navrud@nmbu.no

[Les hele oppropet](#)

[Personer som har signert oppropet](#)

[Nåværende medlemmer av UN-Convened Net Zero Asset Owner Alliance](#)

Oppropet ble stilet til ekspertgruppe bestående av [Martin Skancke](#) (leder), [Kristin Halvorsen](#), [Karin Thorburn](#), and [Tone Bjørnstad Hanstad](#).

[Les ekspertgruppens rapport](#)

Bakgrunn for forslagene i oppropet:

Oljefondets aksjeportefølje har et karbonfotavtrykk på 107,6 millioner tonn CO 2-ekvivalenter (MtCO 2e, 2019). Det er mer enn dobbelt så mye som Norges årlige totale utslipp, og tre ganger så mye som når norske utslipp fra olje- og gassutvinning ikke er regnet med.

I måling av klimagassutslipp på landnivå, som er standard i henhold til internasjonale avtaler, under vurderes altså Norges klimapåvirkning betydelig.

Oljefondet har til nå ikke hatt spesifikke utslippsmål og har primært tatt høyde for klimarisiko (økonomisk) og ikke klimapåvirkningen i form av karbonfotavtrykket av sine investeringer.

Norsk økonomi, på grunn av konsentrasjonen i olje- og gass-sektoren, er sterkt utsatt for klimarisiko.

En andel av fondets porteføljeaktiva er utslippsintensive og derfor svært eksponert, noe som øker den samlede overgangsrisikoen til Norges produktive og finansielle eiendeler.

Oljefondets markedsverdi er nå på rundt 12 000 milliarder kroner og det eier omtrent 1,4% av verdens børsnoterte selskaper. Dette gjør oljefondet til en av verdens største investorer, og overholdelsen av Net Zero Asset Owner Alliance vil være et betydelig skritt mot å nå målene i Paris-avtalen.

Oljefondet er også en svært innflytelsesrik investor, og dets tilslutning vil sette en viktig presedens for andre statseide fond til å ta hensyn til karbonfotavtrykket av sine investeringer.

Published 9. september 2021 - 10:14 - Updated 10. september 2021 - 9:25

[Del på Facebook](#) [Del på Twitter](#) [Del på LinkedIn](#)

NMBU	Snarveier	For studenter	For forskere	For ansatte	For media
Om NMBU	Finn en ansatt	Emnesøk	Finansiering	Verktøy og tjenester	Aktuelt
Studier	Beredskap / Vakt	Canvas	Utdanning	Læringscenteret	Pressemeldinger PhD
Forskning	Visuell profil	Studenttinget	EUs rammeprogram	Interne nettsider	Ekspertlister
Samarbeid	Bibliotek	Studentweb	Rådgivning og jus	Kompetanse	Presserom
Sidekart	Nyhetsbrev	Studentliv	Forske i utlandet	Webmail	Offentlig journal
Personvern	Ledige stillinger	SIÅs			Byggeprosjekter

NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Kontakt oss

Telefon 67 23 00 00
Faks 67 23 06 91
E-post post@nmbu.no
Mer kontaktinfo

Besøk oss

Campus Ås
Universitetstunet 3
1433 Ås
Kart: [Mazemap](#) / [pdf](#)

Følg oss

[f Facebook](#) [t Twitter](#) [i Instagram](#)